

Plenum

Torsdag 2.10.2025 kl. 16.00—20.11

2.2. Muntlig fråga om exploatering av utländska arbetstagare (Veronika Honkasalo vänst) Muntligt spörsmål MFT 137/2025 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Ledamot Honkasalo, varsågod.

Debatt

16.08 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttö tosiaan puhututtaa taas — tällä kertaa esimerkiksi ukrainalaisten.

Vasemmistoliitto on ajanut jo pitkään muun muassa alipalkkauksen kriminalisointia, kanneoikeutta ammattiliitoille sekä tilaajavastuun ja veronumeron käytön laajentamista. Ammattiliittojen kanneoikeus toisi turvaa heikossa asemassa oleville työntekijöille, [Välihuuto oikealta] sillä nykyään työpaikan menettämisen pelko nostaa usein kynnystä puuttua kaltoinkohteluun. Suomessa porvaripuolueet ovat tähän asti vastustaneet ammattiliittojen kanneoikeutta. On pakko kysyä, kenen etua ajetaan, [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] kun riistotaloutta ei suostuta kitkemään kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla — ei ainakaan suomalaisten työntekijöiden eikä rehellisten yrittäjien. Vasemmistoliiton mielestä kaikki keinot on otettava käyttöön nyt. Kysynkin oikeusministeriltä: oletteko hallituksessa valmiita käynnistämään valmistelun kanneoikeuden antamiseksi ammattiliitoille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

16.09 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! Vastaan edustajalle sen, mitä tuossa aikaisemmassa puheenvuorossani yritin tuoda esille, että nyt pitää tehdä kaikkensa, ja niin pitääkin tehdä, koska tämä on viheliäinen ongelma, jonka juurisyihin ja myös niihin seurauksiin yritetään puuttua tämän hallituksen toimesta. Sen takia ihmettelenkin, että kun tätä on vuosikausia vasemmisto ajanut, niin minkä takia te ette näitä viime hallituksessa tehneet. Haluan vain kysyä sitä teiltä. [Välihuutoja vasemmalta] — Jos saanen vastata.

Sanoin, että olen henkilökohtaisesti valmis selvittämään tätä asiaa, mutta kun minä en ole ainoa ihminen tässä hallituksessa, [Välihuutoja vasemmalta] niin toki me käymme keskustelua siitä, mitä muut tästä ajattelevat. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] — Juu, täällä ei muuten koskaan saa oikein vastata, kun tulee semmoinen... älämölö taisi olla se nimi sille asialle. — Eliikkä minä olen kertonut, että minä suhtaudun tähän myönteisesti, mutta katsotaan, onko meillä tähän aikaa. Tarvitsen tähän myös työ- ja elinkeinoministeriön panosta.

Punkt i protokollet PR 89/2025 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.10 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viimeistään näiden tapausten, joista olemme saaneet lukea, nyt pitää herättää, että nyt tarvitaan todella kaikki keinot. Arvoisa ministeri, tässä esimerkiksi työ, jota on tehty yli hallituskausien — työsuojeluviranomaisten toimivaltuuksien parantaminen ja monet muut — varmasti osaltaan on tekijä siinä, että nyt nämä tapaukset tulevat esiin. Mutta nyt kyse on siitä, puututaanko tähän nyt toden teolla.

Todella on niin, että te perussuomalaiset ennen vaaleja vielä sanoitte, että kanneoikeus on se ainoa tie. Silloin te sanoitte, palkansaajille lupasitte, että tämä on ainoa tie puuttua. Ja hyvä niin, ministeri, että te suhtaudutte henkilökohtaisesti tähän asiaan positiivisesti. Mutta kysymys on siitä, että te olette se, jolla tässä valta on. Aiotteko ministerinä tehdä esityksen hallitukselle kanneoikeuden säätämisestä, jotta nämä häikäilemättömät tapaukset saadaan historiaan? Teillä on se valta. [Puhemies koputtaa] Aiotteko tehdä esityksen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

16.11 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voimme keskustella tästä hallituksessa. Siis näinhän se käytännössä menee. Tästä ei ole hallitusohjelmakirjausta. Ainoa, mitä voi tehdä, on keskustella asioista muidenkin kanssa. Ei tämä mikään diktatuuri tietääkseni ole.

Haluan kuitenkin korostaa sitä, että me ollaan tehty ihan valtavasti. — Puheenjohtaja Lindtman, jos te haluaisitte kuunnella, mielelläni vastaan teille. — Me ollaan panostettu esimerkiksi syyttäjiin, poliisitutkintaan, tuomioistuimeen valtavasti rahaa, että siellä on mahdollisuus puuttua näihin asioihin. Lisäksi me olemme esimerkiksi tuomassa tämän lainsäädännön, jolla rangaistuksia kiristetään ja joka on ollut toivottu uudistus, jota ei ole tehty. Viime kaudella sitä selvitettiin, mutta valitettavasti sitä ei pantu toimeen. Me kiristämme myös rangaistuksia. Me teemme valtavasti työtä tämän eteen.

Ja kuten tässä valtiovarainministeri toi esille, yksi oleellinen seikka on puuttua siihen juurisyhyyn, niin että meille ei tule ihmisiä riistettäväksi, että pidetään maahanmuuton tulorajat hyvällä tasolla ja kotoutetaan ihmisiä siten, että he saavat tiedon, [Puhemies koputtaa] mitkä ovat täällä työoikeudelliset ihmisen oikeudet. [Puhemies koputtaa] Tämä ei ole pelkästään sitä, että yksi kanneoikeus ratkaisee koko asian.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.12 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me olemme täällä kuulemassa oikeusministeriä. Se on erittäin tärkeää, koska oikeusministerillä on aivan erityinen tehtävä valtioneuvostossa valvoa oikeusvaltion edistymistä ja ihmisten oikeuksien, ihmis- ja perusoikeuksien, toteutumista omalta osaltaan.

Arvoisa ministeri Meri, perussuomalaisten slogan on ollut, että perusasiat laitetaan kuntoon, ja eivätkös perusasioihin kuulu myös ihmisten perusoikeudet. Ajattelin nyt hieman, puhemies, kysyä perusoikeuksien toteutumisesta meidän oikeusministeriltämme.

Tilanne on tällä hetkellä se, että Suomessa on tullut 80 000 uutta työttöntä, meidän maasamme. Meillä on Euroopan toiseksi pahin työttömyys. Tämän hallituksen aikana on tullut

Punkt i protokollet PR 89/2025 rd

sata työtöntä lisää. [Antti Kaikkonen: Joka päivä!] Kuulimme juuri tänään siitä, että Metsä Groupilla ovat koko henkilöstöä koskevat yt-neuvottelut käynnissä.

Samaan aikaan hyvinvointialueilla, varsinkin ikääntyneellä väestöllä, on suuria vaikeuksia saada riittäviä palveluita, joita he tarvitsisivat, ja hyvinvointialueet ovat kriisissä. Oikeuskansleri on todennut, että hyvinvointialueilla ei ole riittävästi budjettia, jotta perusoikeudet toteutuisivat. Kysynkin nyt, arvoisa puhemies: miten perustuslain 18 §:ssä todettu oikeus työhön ja se, että valtiolta edistää työllisyyttä, [Puhemies koputtaa] toteutuvat oikeusministerin mielestä tämän hallituksen aikana, [Puhemies koputtaa] ja miten perustuslain 19 §:ssä mainittu oikeus riittäviin sosiaali- ja terveystalouteihin toteutuu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Kurvinen. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

16.14 Oikeusministeri Leena Meri (vastauspuheenvuoro): Kiitos, edustaja Kurvinen, ja kiitos, arvoisa puhemies! Olen varmaan aikaisemminkin teille tuonut esille sen, että minä en tosiaan ole oikeuskansleri, mutta kiitos, että melkein olette nostanut minut tämän Suomen ylimmäksi valvojaksi.

Mielestäni hallitus tekee ihan hyvää politiikkaa kaikessa tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Me panostamme työllisyyteen. Me haluamme ihmisille töitä. [Anne Kalmari: Sata työtöntä päivässä!] Me panostamme siihen, että yritykset pystyvät palkkaamaan uusia työntekijöitä. Me tasapainotamme valtiontaloutta, jotta meillä tulevaisuudessa olisi sitä perustuslaissa taattua työtä, perustuslaissa taattuja sosiaalisia palveluita ja toimeentuloa. Tätä kaikkea me teemme, mutta minulla tietenkään ei ole valta arvioida koko hallituksen tehtäväkenttää. Sen jätän sitten kansalaisille ja ylimmille laillisuusvalvojille, kuten oikeuskanslerille tai eduskunnan oikeusasiamiehelle. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Koska oikeusministeri Meri käytti aikansa niin säästeliäästi, annan vielä vastauspuheenvuoron sosiaali- ja terveysministeri Juusolle. — Olkaa hyvä.

16.15 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja kysyi perustuslain 19 §:stä ja riittävistä terveystalouteista. Tällä hetkellä monet hyvinvointialueet ovat ongelmissa, toisilla menee hyvin, toisilla huonommin. Lisärahoitusmenettelyitä on käynnissä useita, ja kolme aluetta on arviointimenettelyssä.

Tilanne on siltä osin palveluiden osalta hankala, että tällä hetkellä hyvinvointialueilla, joilla on itsenäinen järjestämisvastuu, tietojeni mukaan hyvin paljon vähennetään kotiin tuotavia palveluita ikäihmisille ja myöskin ympärivuorokautisen hoidon paikkoja. Olen tästä erittäin huolestunut, ja me kyllä sitä sosiaali- ja terveysministeriössä valvomme, ohjaamme parhaamme mukaan ja olemme hyvin matalalla kynnyksellä myöskin yhteydessä valvoviin viranomaisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.16 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On surullista, että maahanmuuttajataustaisten työperäinen hyväksikäyttö paljastuu kerta toisensa jälkeen yksittäisten tiedotusvälineiden ansiokkaan selvitystyön kautta. Niin oli näiden marjanpoimi-

Punkt i protokollet PR 89/2025 rd

jatapausten kohdalla kuin nyt ukrainalaisten työntekijöiden osalta. Valvontaa, ohjeistusta ja apua näille uhreille pitää selkeästi lisätä. Mutta myös lainsäädännöllä pitää varmistaa, ettemme aseta tulijoita riskiin. Nyt, hallitus, olette tehneet juuri näin muuttamalla kansalaisuuslain ja pysyvän oleskeluluvan ehtoja niin, että työttömyysturvaan ei voi turvautua. Tällöin henkilö on työnantajansa armoilla. Samaa riskiä on lisännyt myös kolmen kuukauden uudelleentyöllistymisen sääntö ja alan vaihdon ja työpaikan vaihdon vaikeuttaminen. Haluaisinkin kysyä teiltä: minkälaista yhteisvaikutusten arviointia teette eri lainsäädäntötoimienne osalta, ja miten turvaatte tulijoiden ihmisoikeuksien ja työoikeuksien toteutumista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.17 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus tekee tiukkaa maahanmuuttopolitiikkaa. Me olemme kyenneet nostamaan tuloeroja sinne työperäiselle puolelle, ja toisaalta humanitaarista maahanmuuttopolitiikkaa kiristetään selvästi. En lainkaan itse näe esimerkiksi kansalaisuuslakiin tulleilla ja vielä tulossa olevilla muutoksilla tällaisia vaikutuksia, joita edustaja kuvaa. Esimerkiksi mitä tulee näihin luonnonmarjojen poimijoihin, me olemme tehneet sinnekin korjaustoimenpiteitä, jotta tällaisia tilanteita voitaisiin välttää. Tärkeitä seikkoja ovat esimerkiksi saataavuusharkinnasta huolehtiminen, toisaalta näiden tuloerojen nosto, jonka me olemme tehneet. Toisaalta 3—6 kuukauden sääntö, jonka me olemme myös täytäntöönpanoon vieneet, nimenomaan suojaa sitä, että tässä maassa maahanmuuttaja, ulkomaalainen, tulee toimeen työllään, työskentelee, ja mikäli näin ei ole, niin hän poistuu maasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.18 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä kaikkein olennaisinta on se, että suomalaisilla työpaikoilla noudatetaan työehtoja ja että ketään ei riistetä. Luulen, että kyllä aika monen suomalaisen oikeudentuntoon on osunut se, että ukrainalaisetkin ovat joutuneet tämän työperäisen riiston uhreiksi. [Perussuomalaisten ryhmästä: Virolaisten!] Kyllä tälle asialle on jotain tehtävä, ja ammattiliitoilla on erittäin iso rooli näiden väärinkäytösten selvittämisessä ja eteenpäin viemisessä, mutta valitettavasti tämä hallitus on heikentänyt ammattiliittojen toimintaedellytyksiä, heikentänyt työntekijöitten järjestäytymismahdollisuuksia.

SDP on esittänyt johdonmukaisesti muun muassa kanneoikeuden säätämistä juuri sen vuoksi, että ammattiliitoilla olisi mahdollisuus puolustaa suomalaisia työntekijöitä ja Suomessa työskenteleviä. Näin oli ennen vaaleja myös perussuomalaisten politiikka. Se oli se ainoa tie, jolla teidän mielestänne voitaisiin ehkäistä ulkolaisen työvoiman hyväksikäyttöä. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Ja, ministeri Meri, te olette viimeksi tänään julkisuudessa kertonut, että se on myös teidän mielipiteenne. Nyt, kun te olette ministeri, istutte valtioneuvostossa, aiotteko te käynnistää sen selvityksen, mistä te olette tänään puhunut, [Puhemies koputtaa] jotta tämä kanneoikeus voitaisiin ammattiliitoille säätää? [Puhemies koputtaa] Milloin käynnistätte tämän selvityksen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 89/2025 rd

16.20 **Oikeusministeri Leena Meri** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Sain aikaisemmin, että me voimme keskustella tästä asiasta. Tästä ei ole hallitusohjelmassa. [Tytti Tuppurainen: Milloin?] — No, en minä kellonaikaa tässä osaa sanoa, milloin minä ehdin tästä keskustella. [Naurua — Hälinää — Puhemies koputtaa] Se varmaan ei ole tässä asiassa oleellista.

Haluan korostaa sitä, että me ollaan tehty todella paljon. Kuten kerroin aikaisemmin, me kiristetään rangaistuksia, me selkeytetään sitä pykälää, mitä ei ole kyllä aikaisemmin tehty ja joka on ollut menneinä vuosina aivan yhtä huono kuin se on tällä hetkellä. Me parannetaan sitä. Me olemme korottaneet rikosuhrimaksuja, jotta rikosuhripalvelut saavat enemmän rahaa, ja se on merkittävä lisäys, mitä tulee rikosuhripalveluihin.

Siellä on panostettu myös aikaisempina vuosina ihmiskaupan vastaiseen työhön. Kyllä me tehdään. Ihmiskaupan vastainen ohjelma on tulossa tänä syksynä. Se on meillä valmistelussa. En haluaisi, että täällä tulee semmoinen kuva, että täällä ei tehdä mitään, jos ei tästä ryhmäkanneasiasta tällä minuutilla luvata, mihin kellonaikaan siitä keskustellaan. Ei tällaisista kuvaa saa antaa. Me tehdään tosi paljon töitä.

Nyt pitää huomata se, että me muutetaan myös meidän vääristyneitä maahanmuuttopolkia.